

ὠδήγησαν τοὺς πρῶτους ἀνθρώπους στὸ θεσμὸ τῆς θρησκευτικῆς λατρείας τῶν προγόνων καὶ γενικὰ τῶν πεθαμένων ἀγαπημένων ὄντων, τῆς λατρείας τῶν ἡρώων, τῆς λατρείας τῶν ψυχῶν.

Στὴν πρώτη αὐτῆ ἱστορικῆ περιόδῳ, τῆ θεολογικῆ καὶ θρησκευτικῆ περιόδῳ, τὸ Ἀνθρώπινο Πνεῦμα οἰκοδόμησε τὴν κοσμοθεωρία τοῦ μεταφυσικοῦ Δυϊσμοῦ, τῆς διάκρισης τῆς θνητῆς ἀνθρώπινης φύσης, τῆς σωματικῆς, τῆς ὕλικῆς φύσης, καὶ τῆς ἀθάνατης ἀνθρώπινης φύσης, τῆς πνευματικῆς φύσης, τῆς Ψυχῆς. Καὶ ἀπὸ τὸν πρῶτο αὐτὸ σπόρο, τὸ σπόρο τῆς Θρησκείας, βγήκε, μὲ τὸν καιρὸ, τὸ ὑπέρολαμπρο οἰκοδόμημα τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Πνεύματος, τὸ οἰκοδόμημα τοῦ φιλοσοφικοῦ ἀπολύτου μεταφυσικοῦ μονιστικοῦ Σπριτουαλισμοῦ ἢ σπριτουαλιστικοῦ Ρεαλισμοῦ (Πανπνευματολογισμοῦ). Ἡ Θρησκεία συνεπῶς, μὲ τὴν πρώτη πανψυχιστικὴ καὶ πανζωϊτικὴ πίστιν τῆς στοὺς θεοὺς καὶ στ' ἄλλα πλάσματα τῆς θρησκευτικῆς πνευματικῆς ἐνόρασης καὶ συνείδησης καὶ τῆς θρησκευτικῆς δημιουργικῆς φαντασίας, ὑπῆρξε ἡ πρώτη πηγὴ καὶ ἡ μητέρα τῆς κοσμοθεωρίας τῆς πνευματικότητος τῆς ἀληθινῆς ἀνθρώπινης φύσης καὶ τῆς πνευματικότητος τοῦ Σύμπαντος. Καὶ ἀπὸ τὸ πνευματικὸ αὐτὸ κλίμα τῆς πρώτης αὐτῆς μεταφυσικῆς κοσμοθεωρίας τοῦ Πανψυχισμοῦ — Πανζωϊσμοῦ — Πανπνευματισμοῦ, στὴν πρώτη θρησκευτικὴ μορφή της καὶ στὴν ἱστορικὴ ἐξέλιξή της πρὸς τὴν ὑψηλότερη, τῆ φιλοσοφικὴ μορφή της, βγήκε ὅλη ἡ Φιλοσοφία τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Κόσμου καὶ ἡ σπριτουαλιστικὴ Φιλοσοφία τοῦ Νεώτερου Εὐρωπαϊκοῦ Κόσμου.

Α'. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

1. Θ Α Λ Η Σ. Ὁ πατέρας τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου καὶ ὅλου τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κόσμου, ὅπως ἐτονίσαμε ἤδη πρὸ πάντων (σελ. 78), θεωρεῖ ὡς πρώτη ἀρχὴ τῆς φιλοσοφίας του τὴν ἀρχὴ τῆς θειότητος τοῦ Σύμπαντος, τοῦ Πανθεισμοῦ, («πάντα πλήρη θεῶν», (Ἀριστ. π. ψυχῆς Α.β. 411α. 7, Πλάτ. Νομ. 899 Β, Diels 11(1).Α.22). Ἀλλ' ὁ λόγος αὐτὸς τί ἄλλο βεβαιώνει παρὰ πὼς τὰ πάντα εἶναι πνευματικὰ καὶ μόνο πνευματικὰ καὶ ἀθάνατα; Μὲ τὴν πρώτη συνεπῶς ἀρχὴ τῆς φιλοσοφίας τοῦ Θαλῆ θμελιώνεται ἡ ἀλήθεια τῆς πνευματικότητος καὶ κατὰ συνέπεια τῆς ἀθανασίας τῶν πάντων. Καὶ τὴν ἀπόλυτη αὐτῆ ἀλήθεια ὁ Θαλῆς βεβαιώνει ρητὰ καὶ κατηγορηματικά. Ὁ δοξογράφος καὶ φιλόσοφος Ἀέτιος ἀναφέρει, ὅτι ὁ Θαλῆς θεωρεῖ «νοῦν τοῦ κόσμου τὸν θεόν, τὸ δὲ πᾶν ἔμψυχον ἅμα καὶ δαιμόνων πλήρες» διήκειν δὲ καὶ διὰ τοῦ στοιχειώδους ὑγροῦ δύναμιν θείαν κινητικὴν αὐτοῦ» (Ἀετ. Ι.7.11(Δ.801) Diels 11(1).Α.23). Καὶ μὲ τὴ μαρτυρία αὐτῆ τοῦ Ἀετίου συμφωνεῖ καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ Κικέρωνα. Καὶ κατὰ τὸν Κικέρωνα ὁ Θαλῆς ὡς πρώτη ἀρχὴ τοῦ Κόσμου θεωρεῖ τὸ Θεό. Καὶ ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα (Κικ. d. deor. n. I 10,25, Diels 11(1)Α.23).

Ἐπίσης κατὰ τὸ Θαλῆ τὰ πάντα καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἄψυχα ἔχουν ψυχὴ, δηλαδὴ εἶναι πνευματικὰ, καὶ ἡ ψυχὴ εἶναι ἀθάνατη («πρῶτος δὲ Θαλῆς

τὸ τοῦ σοφοῦ ἔσχεν ὄνομα καὶ πρῶτος τὴν ψυχὴν εἶπεν ἀθάνατον», «ἀλλὰ καὶ ἀφυχα ψυχὴν ἔχειν» (Diels 11(1)A.2 καὶ 3).

Ἡ πρώτη αὐτὴ ἀλήθεια τῆς θειότητος καὶ τῆς πνευματικότητος καὶ συνεπῶς καὶ τῆς ἀθανασίας τοῦ Παντός εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς ἀρχῆς τῆς ἀπόλυτης ἐνότητος καὶ ταυτότητος τοῦ ὄντος καὶ τοῦ Πνεύματος. Καὶ ἀπάνω στὴν ἀρχὴ αὐτὴ ὑψώνεται ὁλόκληρο τὸ οἰκοδόμημα τῆς Μεταφυσικῆς τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Κόσμου. Καὶ ἡ ἀρχὴ αὐτὴ μὲ τὴν παγκόσμια ἐπιβολὴ τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πνευματικοῦ Πολιτισμοῦ, τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Τέχνης καὶ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας, ἔγινε ἡ βάση τῆς Χριστιανικῆς Θεολογίας καὶ τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ ὅλης τῆς Ἀνθρωπότητος.

Κεντρικὴ ἀρχὴ τῆς μεταφυσικῆς τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Κόσμου ἡ κοσμοθεωρία τοῦ Σπριτουαλισμοῦ, ἡ θεωρία τῆς πνευματικότητος καὶ τῆς θειότητος τοῦ Σύμπαντος. Ἡ κοσμοθεωρία τοῦ Πανθεϊσμοῦ τοῦ Θαλῆ βγαίνει ἀπὸ τ' ἄδύτα τῶν ἀδύτων τῆς ψυχῆς τοῦ αἰωνίου Ἑλληνικοῦ Κόσμου. Εἶναι ὅμως ἀνάγκη καὶ ἐπιβάλλεται ἀπόλυτα νὰ διευκρινιστῇ καὶ νὰ τονιστῇ ἐδῶ, πὼς ὁ Πανθεϊσμός τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Κόσμου δὲν ἔχει καμμιά ἀπολύτως σχέσιν μὲ τὸν ὕλιστικὸ Πανθεϊσμὸ τοῦ κόσμου τῆς Ἀσίας καὶ τοῦ Σπινοζισμοῦ, ἀλλ' εἶναι ὁ καθαρὰ πνευματικὸς καὶ ὑπερβατικὸς πανθεϊσμὸς τοῦ Θεϊσμοῦ καὶ μάλιστα τοῦ Χριστιανικοῦ Θεϊσμοῦ, ὁ Πανθεϊσμὸς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «Ἐν αὐτῷ (τῷ Θεῷ) γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν» (Πραξ. Ἀποστ. ΙΖ., 28).

2. ΑΝΑΞΙΜΑΝΤΡΟΣ. Ἡ Φιλοσοφία τοῦ δευτέρου μεγάλου φιλοσόφου τῆς Ἑλληνικῆς Ἰωνίας, τοῦ Ἀναξίμαντρο, μέσα στὸ γενικὸ κλίμα τῆς τελείας παρερμηνείας ἀπὸ τοὺς Νεώτερους Εὐρωπαίους μελετητὲς καὶ ἐρμηνευτὲς τῆς Προσωκρατικῆς Φιλοσοφίας, ὡς δῆθεν ὕλοζωϊστικῆς φιλοσοφίας, ἔχει τελείως παρανοηθῆ καὶ θεωρηθῆ ὡς ἓνα παρακλάδι τοῦ δῆθεν Προσωκρατικοῦ Ὑλοζωϊσμοῦ. Ἀλλ' ἡ βαθειὰ καὶ ἀληθινὴ ἐρμηνεία τῆς φιλοσοφίας τοῦ Ἀναξίμαντρο ἀποκαλύπτει ἀπεναντίας τὸν καθαρὸ πνευματικὸ χαρακτήρα της. Ἡ σωστὴ ἐρμηνεία τῶν δημιουργημάτων τοῦ Πνεύματος εἶναι ἡ ἐρμηνεία τῶν ἴδιων τῶν κειμένων. Καὶ ἡ φωτεινὴ ἐρμηνεία τῶν κειμένων ἀποκαλύπτει, πὼς καὶ τῇ Φιλοσοφίᾳ τοῦ Ἀναξίμαντρο διαπερνᾷ καὶ ἐμψυχώνει τὸ ὑψηλὸ μεταφυσικὸ πνεῦμα τοῦ ἀπολύτου Ἰδεαλισμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Μεταφυσικῆς. Ἡ μεταφυσικὴ κοσμοθεωρία τοῦ Ἀναξίμαντρο εἶναι ἡ κοσμοθεωρία τοῦ ἀπολύτου μονιστικοῦ Σπριτουαλισμοῦ. Ὁ Ἀναξίμαντρος εἶναι μονιστής. Στὰ μάτια του ὅλος ὁ Κόσμος ἔχει μιὰ μοναδικὴ πρώτη ἀρχή. Καὶ ἡ ἀρχὴ αὐτὴ εἶναι τὸ Ἄπειρο. Ἀλλὰ τὸ ὑψηλὸ μεταφυσικὸ πνεῦμα τοῦ Ἀναξίμαντρο ἐνορᾷ καὶ θεωρεῖ τὸ Ἄπειρο, ὄχι ὡς τὸ φυσικὸ Ἄπειρο, στὸ νόημα τοῦ μονιστικοῦ Ὑλισμοῦ, ὡς τὸ ὕλικὸ Ἄπειρο, ἀλλ' ὡς τὸ Ἄπειρο, στὸ νόημα τοῦ μεταφυσικοῦ μονιστικοῦ Σπριτουαλισμοῦ, ὡς τὸ πνευματικὸ Ἄπειρο.

Τὸ βάθος καὶ τὸ ὕψος τῆς μεταφυσικῆς κοσμοθεωρίας τοῦ Ἀναξίμαντρο καταπλήσσει καὶ γεννάει στὰ βάθη τῆς φωτισμένης ἀνθρώπινης πνευματικῆς Συνείδησης τὸ αἶσθημα τοῦ ἀπείρου θαυμασμοῦ καὶ τῆς πῶς βα-

θειᾶς θρησκευτικότητας. Ἡ κοσμοθεωρία τοῦ Ἀναξίμαντρον βγαίνει ἀπὸ τὰ βᾶθη τῆς παναιώνιας Μεταφυσικῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου, τῆς πνευματικῆς Ἐνόρασης — Θεωρίας — Θεᾶς τῆς ψυχῆς τοῦ ἀπολύτου κι' αἰωνίου ὄντος, ὡς πνευματικοῦ καὶ θείου ὄντος. Γιά πρώτη φορά στήν Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κόσμου ἀποκαλύπτεται ἐδῶ ἡ πρώτη ἀρχή τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Θεησκείας καὶ ὅλης τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ (βλ. σελ. 188 — 9), ἡ ἀρχή τῆς Δικαιοσύνης, ὡς πρώτη ὄντολογικὴ ἀρχή τοῦ Σύμπαντος. Τὸ αἰώνιο Ἑλληνικὸ ὄν, ὁ αἰώνιος Ἑλληνικὸς Ἄνθρωπος, ὡς πνευματικὸ καὶ ἠθικὸ ὄν στήν αἰώνια οὐσία του, ἐνορᾷ πνευματικῶς τὴν οὐσία ὅλου τοῦ Κόσμου ὡς καθαρὰ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ οὐσία. Καὶ τὸ φῶς τῆς πνευματικῆς αὐτῆς ἐνόρασης ἀστράφτει καὶ ἀστραφτοβολᾷ καὶ στὸ περίφημο μεγαλεπήβολο καὶ στ' ἀληθινὰ θεόπνευστο ἀπόσπασμα τοῦ Ἀναξίμαντρον ἀπὸ τὸ ἔργο του «Περὶ Φύσεως», τὸ ἀπόσπασμα, ποὺ κατὰ θεία μοίρα ἐσώθηκε ἀπὸ τὴν ἄβυσσο τοῦ Χρόνου καὶ ἀπὸ τίς καταστροφῆς τῶν αἰώνιων βαρβάρων τῆς Ἱστορίας, τὸ ἀθάνατο ἀπόσπασμα τῶν αἰώνιων λόγων του: «Ἀναξίμαντρον... ἀρχὴν εἶρηκε τῶν ὄντων τὸ ἄπειρον... ἐξ ὧν δὲ ἡ γένεσις ἐστὶ τοῖς οὐσι, καὶ τὴν φθορὰν εἰς ταῦτα γίνεσθαι κατὰ τὸ χρεῶν· διδόναι γὰρ αὐτὰ δίκην καὶ τίσιν ἀλλήλοις τῆς ἀδικίας κατὰ τὴν τοῦ χρόνου τάξιν» (Σιμπλ. Φυσ. 24,13, Diels 12(2) A.9, B.1). (Ὁ Ἀναξίμαντρον ἔχει εἰπῆ, πῶς ἀρχὴ τῶν ὄντων εἶναι τὸ Ἄπειρο... Ἀλλ' ἀπὸ ἐκεῖνα, ποὺ ἐξ αἰτίας τους ὑπάρχει ἡ γένεση στὰ ὄντα, γίνεται στὰ ἴδια καὶ ἡ φθορὰ τους, σύμφωνα μὲ τὸ ὀφειλόμενο χρέος· γιὰ αὐτὰ δικάζονται καὶ δίνουν λόγο καὶ ἀποζημιώνουν γιὰ τίς ἀδικίες τους τὸ ἕνα τὸ ἄλλο σύμφωνα μὲ τὴν τάξιν τοῦ Χρόνου).

Οἱ λόγοι αὐτοὶ ὑψώνουν τὸν Ἀναξίμαντρον στὰ ὕψη τῶν μεγάλων καὶ αἰώνιων προφητῶν ὅλης τῆς Ἀνθρωπότητος. Μὲ τοὺς λόγους του αὐτοὺς ὁ Ἀναξίμαντρον ὑψώνει τὴ Δικαιοσύνην στὸ κέντρο τοῦ Σύμπαντος καὶ τῆς Αἰωνιότητος ὡς πρώτη ὄντολογικὴ καὶ μεταφυσικὴ ἀρχὴ ὅλης τῆς Δημιουργίας. Στὰ μάτια του τὸ Σύμπαν μέσα στήν Αἰωνιότητα ἀποτελεῖ ἕνα παγκόσμιο πνευματικὸ καὶ ἠθικὸ ὀλοζώντανο πανοργανισμὸ καὶ τὰ πάντα μέσα στὸ Ἄπειρο καὶ τὴν Αἰωνιότητα εἶναι κάτω ἀπὸ τὸ κράτος τοῦ παγκόσμιου καὶ παναιώνιου ἠθικοῦ νόμου του. Τοῦ νόμου τῆς Δικαιοσύνης, τοῦ νόμου τῆς παγκόσμιας καὶ παναιώνιας ἠθικῆς τάξεως τοῦ Ἀπείρου Χρόνου. Τὸ Ἄπειρο, τὸ ἄπειρο καὶ παναιώνιο Σύμπαν, στήν ἀπόλυτη πραγματικότητα, εἶναι ἕνα παγκόσμιο Δικαστήριον, ποὺ κρίνει καὶ δικάζει καὶ καταδικάζει ὅλα τὰ ὄντα ὅλου τοῦ Κόσμου γιὰ τίς ἀδικίες τους, σύμφωνα μὲ τὸν παγκόσμιο καὶ παναιώνιο νόμο τῆς ἠθικῆς τάξεως τοῦ Σύμπαντος, τὸ νόμο τῆς Δικαιοσύνης.

Μοναδικὸς ὑπέρτατος κριτῆς καὶ ἀρχιδικαστῆς τοῦ δικαστηρίου τοῦ Σύμπαντος εἶναι ὁ Ἄπειρος Χρόνος. Ἡ παγκόσμια ἠθικὴ τάξιν τοῦ Ἀπείρου Χρόνου ἐπιβάλλει σ' ὅλα τὰ ὄντα ὅλου τοῦ Κόσμου νὰ δίνουν λόγον στὸ Δικαστήριον τῆς Αἰωνιότητος καὶ τῆς Παγκόσμιας Δικαιοσύνης γιὰ ὅλες τίς πράξεις τους στὴ ζωὴ τους μέσα στὸν Κόσμον καὶ νὰ πληρώνουν ἀποζη-

μίωση τὸ ἓνα στὸ ἄλλο γιὰ τὶς ἀδικίες τους καὶ τὶς πράξεις τους στὴ ζωὴ τους ποὺ παραβιάζουν τὸν παγκόσμιο καὶ παναιώνιο νόμο τῆς Δικαιοσύνης. Ὁ ἠθικὸς νόμος, ὁ νόμος τῆς Δικαιοσύνης, εἶναι ὁ νόμος ὄλων τῶν νόμων τοῦ Σύμπαντος μέσα στὴν Αἰωνιότητα.

Ἄλλ' ἡ μεταφυσικὴ αὐτὴ κοσμοθεωρία τῆς κοσμικῆς ἠθικῆς μοίρας καὶ τοῦ κοσμικοῦ ἠθικοῦ χρέους ὄλων τῶν κοσμικῶν ὄντων νὰ δίνουν λόγο γιὰ τὶς ἀδικίες καὶ ἄνομες πράξεις τους μπροστὰ στὸ Δικαστήριό τοῦ Σύμπαντος καὶ τῆς Αἰωνιότητος «ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΕΩΝ» ὄλης τῆς Δημιουργίας καὶ «ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΤΑΞΙΝ» προϋποθέτει καὶ ἀποκαλύπτει, πῶς στὸ βαθύτερο νόημα τῶν λόγων τοῦ Ἀναξίμαντρου ὄλα τὰ ὄντα ὄλου τοῦ Κόσμου ἔχουν στὸ βάθος τους τὸ στοιχεῖο τῆς ἠθικῆς εὐθύνης γιὰ τὶς πράξεις τους, μὲ ἄλλους λόγους πῶς στὸ βάθος καὶ στὴν ἀληθινὴ οὐσία τους εἶναι πνευματικὰ καὶ ἠθικὰ ὄντα. Τὸ ἠθικὸ εἶναι ἡ οὐσία τοῦ Πνευματικοῦ. Καὶ τὸ Πνευματικὸ καὶ τὸ ἠθικὸ εἶναι οἱ δύο μορφές τοῦ Μεταφυσικοῦ. Συνεπῶς ἡ ἀρχὴ τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας καὶ ταυτότητας τοῦ Λόγου (Πνεύματος) καὶ τοῦ ὄντος εἶναι καὶ ἡ θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς φιλοσοφίας τοῦ Ἀναξίμαντρου.

Καὶ στὸ αὐτὸ συμπέρασμα ὁδηγεῖ καὶ ἡ γραμματικὴ ἐρμηνεῖα τῶν λόγων τοῦ φιλοσόφου Σιμπλικίου. Ὁ Σιμπλικίος στὸ αὐτὸ μέρος τονίζει, πῶς ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς φιλοσοφίας τοῦ Ἀναξίμαντρου, τὸ Ἄπειρο, δὲν εἶναι «μήτε ὕδωρ μήτε ἄλλο τι τῶν καλουμένων εἶναι στοιχείων, ἀλλ' ἑτέραν τινὰ φύσιν ἄπειρον, ἐξ ἧς ἅπαντας γίνεσθαι τοὺς οὐρανούς καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς κόσμους» (Diels 12(2)A.9).

Καὶ στὰ ὕψη καὶ στὸ φῶς τῆς κοσμοθεωρίας αὐτῆς, τῆς πνευματικότητος τοῦ Σύμπαντος, μᾶς ἀνεβάζει καὶ ἡ θεωρία τοῦ Ἀναξίμαντρου γιὰ τὴ θεϊότητα τοῦ Σύμπαντος (τοῦ Ἀπείρου) τῆς κοσμοθεωρίας του. Στὰ μάτια τοῦ Ἀναξίμαντρου, ὅπως βεβαιώνει μὲ τὸ παγκόσμιο κῦρος του ὁ Ἀριστοτέλης, τὸ Ἄπειρο τῆς φιλοσοφικῆς κοσμοθεωρίας του εἶναι τὸ «θεῖον» («ἀθάνατον γὰρ καὶ ἀνώλεθρον (τὸ ἄπειρον = τὸ θεῖον). (Ἀριστοτ. Φυσ. Γ4. 203 β 13, Diels 12(2)A.15). Ἡ Ἀθανασία καὶ ἡ Ἀφθαρσία εἶναι οὐσιαστικὲς ιδιότητες τοῦ Θείου. Ἀλλὰ τὸ Θεῖο εἶναι καθαρὸ πνεῦμα καὶ μόνον πνεῦμα.

Κατὰ τὴ φιλοσοφία τοῦ Ἀναξίμαντρου κυριαρχεῖ στὴ ζωὴ ὄλου τοῦ Κόσμου ἡ ἀρχὴ τοῦ μέτρου, τῆς τάξης καὶ τῆς ἁρμονίας. Ἄλλ' ἡ ἀρχὴ τοῦ μέτρου, τῆς τάξης καὶ τῆς ἁρμονίας, εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς οὐσίας τοῦ Πνεύματος καὶ μόνον τοῦ Πνεύματος καὶ ὄχι τῆς ὕλης. Ἡ κοσμοθεωρία τοῦ Ἀναξίμαντρου εἶναι ἡ κοσμοθεωρία τῆς ἀπόλυτης πνευματοποίησης τοῦ Σύμπαντος.

Ἡ μεταφυσικὴ κοσμοθεωρία τοῦ Ἀναξίμαντρου εἶναι στ' ἀληθινὰ μιὰ ἀπὸ τὶς πρὸ μεγαλόπνοες καὶ πρὸ ἀξιοθαύμαστες κοσμοθεωρίες, ποὺ εἶδε ὡς σήμερα ὄλος ὁ Κόσμος. Κοσμοθεωρία ποὺ φέρνει στὸν Ἄνθρωπο τὸ λυγμὸ καὶ ἐμπνέει τὸ δέος στὴν Ἀνθρώπινη Ψυχὴ. Καὶ ἡ κοσμοθεωρία τοῦ Ἀναξίμαντρου θεμελιώνεται ἀπάνω στὴ θεμελιώδη ἀρχὴ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μεταφυσικῆς, τὴν ἀρχὴ τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας καὶ ταυτότητας τοῦ

Πνεύματος καὶ τοῦ ὄντος, τὴν ἀρχὴ τῆς πνευματικότητας ὅλης τῆς Δημιουργίας, τῆς Πανπνευματολατρίας (ἀπόλυτος μονιστικὸς Σπριτουαλισμός). Ἐπίσης ἡ κοσμοθεωρία τοῦ Ἀναξίμαντρου εἶναι πανθειστική, στὸ νόημα τοῦ Πανθεϊσμοῦ, ποὺ ἐτονίστη πρὸ πάντων στὴ φιλοσοφία τοῦ Θαλή (σελ. 324). Τὰ ἄδυτα τῶν ἀδύτων τῆς Μεταφυσικῆς, ποὺ εἶναι ἡ Μεταφυσικὴ τῆς λατρίας τοῦ Θεοῦ.

3. ΑΝΑΞΙΜΕΝΗΣ. Καὶ ὁ τρίτος μεγάλος φιλόσοφος τῆς Ἀρχαίας Ἰωνίας, ὁ Ἀναξίμενης, μαθητὴς τοῦ Ἀναξίμαντρου, κινεῖται μέσα στὸ ἴδιο πνευματικὸ κλίμα τοῦ ἀπολύτου Πανσπριτουαλισμοῦ καὶ σπριτουαλιστικοῦ Πανθεϊσμοῦ, τῆς κοσμοθεωρίας τοῦ Θαλή καὶ τοῦ Ἀναξίμαντρου.

Τὰ ἐλάχιστα ἐρεῖπια ποὺ ἐσώθησαν ὡς σήμερον ἀπὸ τὸν πνευματικὸ ναὸ τῆς φιλοσοφικῆς δημιουργίας του καὶ οἱ σχετικὲς μαρτυρίες τοῦ Ἀριστοτέλη, τοῦ Διογένη Λαερτίου καὶ ὄλων τῶν ἄλλων ἀρχαίων συγγραφέων ποὺ ἐμίλησαν γιὰ τὴ ζωὴ του καὶ τὸ ἔργο του (Προβλ. Diels 13(3)A.1 — 23, B 1 — 3) δὲν ἀφήνουν σὲ κανένα καμμιὰ ἀμφιβολία γιὰ τὸν καθαρὸ σπριτουαλιστικὸ χαρακτήρα τῆς φιλοσοφίας του. Ἡ θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς φιλοσοφίας του, ἡ θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς Φιλοσοφίας τῶν δύο πρώτων Ἰόνων φιλοσόφων, ἡ ἀρχὴ τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας τοῦ Πνεύματος καὶ τοῦ ὄντος, εἶναι καὶ θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Ἀναξίμενη. Τὸ σωζόμενο ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ ἔργο του εἶναι ἡ τελειότερη ἀπόδειξη τῆς ἀλήθειας αὐτῆς. Τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ ἔχει ὡς ἐξῆς: «οἶον ἢ ψυχὴ, φησίν, ἢ ἡμετέρα ἀήρ οὔσα συγκρατεῖ ἡμᾶς, καὶ ὅλον τὸν κόσμον πνεῦμα καὶ ἀήρ περιέχει» (Ὅπως ἡ ψυχὴ μας, ποὺ εἶναι ἀέρας, μᾶς κυριαρχεῖ καὶ μᾶς συγκρατεῖ, τὸ ἴδιο κυριαρχεῖ καὶ συγκρατεῖ καὶ ὅλο τὸν Κόσμο, πνοὴ καὶ ἀέρας» (Diels 13(3), B.2).

Ἡ πρώτη ἀρχὴ τοῦ Κόσμου, ὁ «ἀέρας», κατὰ τὸν Ἀναξίμενη, εἶναι ἀπειρη καὶ αἰώνια κίνηση («κίνησις αἰδῖος» καὶ «κίνησις ἐξ αἰῶνος» (Diels 13(3), A.5.6.7), ὅπως ὅλος ὁ Κόσμος καὶ ὅπως τὸ ἄπειρον» τοῦ Ἀναξίμαντρου. Ἀπὸ τὴν πρώτη αὐτὴ ἀρχὴ βγήκαν καὶ βγαίνουν τὰ πάντα μέσα στὸν Κόσμο: «ἐξ οὗ τὰ γινόμενα καὶ τὰ γεγονότα καὶ τὰ ἐσόμενα καὶ θεοὺς καὶ θεῖα γίνεσθαι, τὰ δὲ λοιπὰ ἐκ τῶν τούτου ἀπογόνων» (Diels 13(3).A.7). Καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀνθρώπου καὶ ὅλου τοῦ Κόσμου, κατὰ τὸν Ἀναξίμενη, εἶναι στὴν οὐσία της ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν πρώτη ἀρχὴ τοῦ Παντός «ἀερία» (Diels 13(3)A.23).

Καὶ ἡ πρώτη αὐτὴ ἀρχὴ ὅλου τοῦ Κόσμου, «ὁ ἀήρ», δὲ νοεῖται ἀπὸ τὸν Ἀναξίμενη σὲ ὕλιστικό, ἀλλὰ σὲ καθαρὸ σπριτουαλιστικὸ νόημα. Γιὰ τὴν ἀπόλυτη αὐτὴ ἀλήθεια μᾶς πείθουν τελείως ἡ συνθετικὴ ἐνόραση καὶ ἡ συγκριτικὴ μελέτη τῶν σχετικῶν λειψάνων τοῦ ἔργου του καὶ ὄλων τῶν σχετικῶν στοιχείων ποὺ ἀφῆσαν ὅλοι ὅσοι ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς ἐμίλησαν γιὰ τὴ φιλοσοφία του. Ἀνάμεσα στὰ στοιχεῖα αὐτὰ ξεχωριστὴ θέση ἔχουν: 1) Ἡ μαρτυρία τοῦ φιλοσόφου Ἰππολύτου, πὼς στὰ μάτια τοῦ Ἀναξίμενη τὰ πάντα, «τὰ γινόμενα καὶ τὰ γεγονότα καὶ τὰ ἐσόμενα καὶ οἱ

θεοὶ καὶ τὰ θεῖα» εἶναι γενήματα τῆς πρώτης αὐτῆς ἀρχῆς τοῦ Κόσμου, 2) Ἡ μαρτυρία τοῦ Κικέρωνα, ποὺ βεβαιώνει πὼς ἡ πρώτη ἀρχὴ τοῦ Κόσμου, ὁ «ἀήρ», στὸ νόημα τοῦ Ἀναξιμένη, εἶναι «θεὸς» (Diels 13(3)A.10), 3) Ἡ μαρτυρία τοῦ δοξογράφου καὶ φιλοσόφου Ἀετίου, ποὺ βεβαιώνει καὶ αὐτός, πὼς ἡ πρώτη ἀρχὴ τοῦ Κόσμου, ὁ «ἀήρ», κατὰ τὸν Ἀναξιμένη, εἶναι «θεὸς» (Diels 13(3)A.10.), 4) Ἡ μαρτυρία τοῦ ἀποσπάσματος ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ φιλοσόφου, ποὺ ἀναφέρει ὁ Ὀλυμπιόδωρος: «μίαν δὲ κινουμένην ἄπειρον ἀρχὴν πάντων τῶν ὄντων δοξάζει Ἀναξιμένης, τὸν ἄερα· λέγει γὰρ οὕτως· ἐγγὺς ἐστὶν ὁ ἀήρ τοῦ ἄσωμάτου· καὶ ὅτι κατ' ἔκροϊαν τούτου γινόμεθα, ἀνάγκη αὐτὸν καὶ ἄπειρον εἶναι καὶ πλούσιον διὰ τὸ μηδέποτε ἐκλείπειν» (Diels 13(3)B.3).

Τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ τονίζει, πὼς ἡ πρώτη ἀρχὴ τοῦ Κόσμου, ὁ «ἀήρ», κατὰ τὸν Ἀναξιμένη, ἔχει τὴν ἴδια οὐσία τοῦ «ἄσωμάτου», δηλαδὴ τοῦ «ἄυλου, τοῦ πνευματικοῦ («ἐγγὺς τοῦ ἄσωμάτου») καὶ συνεπῶς εἶναι ἀρχὴ αὐλῆ καὶ πνευματικῆ. Εἶναι ἀλήθεια, πὼς τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ παλαιότερα δὲν ἐθεωρήθη ὡς γνήσιο, ἀλλ' ὁ Karl Joel καὶ ὁ Nestle δὲν ἀμφισβητοῦν τὴ γνησιότητά του.

Τῆ σπικριτουαλιστικῆ ἐρμηνεία τῆς φιλοσοφίας τοῦ Ἀναξιμένη ἐπιβεβαιώνει, μὲ τὸ παγκόσμιο κῦρος του, ὁ μεγαλύτερος, κατὰ τὴ γνώμη μας, ἀπ' ὅλους τοὺς ἱστορικοὺς τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας, ὁ Karl Joel (1864 — 1934). Στὸ πρὸ πάνω ἔργο του (Ἱστορ. Ἀρχ. Φιλοσοφ., σελ. 270 — 271), ὁ Joel τονίζει τὰ ἑξῆς: «Παραγνωρίζουμε τὸν πνευματικὸ χαρακτήρα του καὶ τὴν κοσμοθεωρία του (Σ.Μ. τοῦ Ἀναξιμένη), ἂν βλέπουμε σ' αὐτὸν μόνο τὸ στοχαστικὸ ἐρευνητὴ τῆς φύσης καὶ τὸ γαλήνιο εἰκονογράφο τοῦ Κόσμου. Ἐπίσης μέσα στὸ φιλόσοφο αὐτὸ ἐχόχλαζε ἡ δομὴ τῆς Ζωῆς (Lebensdrang) τῆς φιλοσοφίας τῶν φιλοσόφων τῆς Ἰωνίας, ποὺ ἀγκαλιάζει σὲ ἄπειρη κίνηση καὶ μεταβολὴ τὸν Κόσμο καὶ τὴ Φύση βλέπει σὲ ἀπόλυτη ἐνότητα μὲ τὸ Ψυχικὸ καὶ τὸ Θεῖο. Ἐπίσης μέσα στὸ φιλόσοφο αὐτὸ τοῦ φυσικοῦ Κόσμου μιλάει ἕνας μυστικιστής. Ὁ «ἀέρας», στὰ μάτια του, δὲν εἶναι μόνο ὁ ἀέρας, ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ ἡ πνοὴ τῆς ζωῆς τῆς ψυχῆς, καὶ ἡ πνοὴ τοῦ Θεοῦ ποὺ διαπερνᾷ τὸ Σύμπαν. Τὴν ἀλήθεια αὐτὴ ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος στὸ μοναδικὸ βέβαιον ἀπόσπασμα, ποὺ κατέχουμε ἀπὸ τὸ ἔργο του: «οἷον ἡ ψυχὴ ἢ ἡμετέρα ἀήρ οὔσα συγκρατεῖ ἡμᾶς καὶ ὅλον τὸν κόσμον πνεῦμα καὶ ἀήρ περιέχει». Τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ δὲν εἶναι ἕνα σημαντικὸ χτυπητὸ δοκουμένον, ποὺ φανερώνει, πὼς εἶναι πλάνη ἡ θεωρία ποὺ ἐπικρατεῖ, ὅτι ἡ Ἰωνικὴ φιλοσοφία εἶναι καθαρὴ ὑλικὴ φιλοσοφία (blosse Stofflehre) καὶ πρώτη ἐρευνα τοῦ φυσικοῦ κόσμου»; Καὶ ὁ Karl Joel συνεχίζει: «Ἀκριβῶς ὁ ἀπρόσωπος αὐτὸς φιλόσοφος μιλάει «γιὰ τὴν ψυχὴ μας» καὶ θεωρεῖ καὶ αἰστάνεται τὸν Κόσμο σ' ἐνότητα μὲ τὴν Ψυχὴ καὶ ἐρμηνεύει τὸν Κόσμο ἀπὸ τὴν Ψυχὴ, τὸ Μακρόκοσμο κατὰ τὸ Μικρόκοσμο, τὸ Ἀντικείμενον κατὰ τὸ Ὑποκείμενον, τὴ Φύση κατὰ τὸν Ἄνθρωπο... Ἀκριβῶς ἐπειδὴ ὁ Ἕλληνας ἔθετε ἀπάνω ἀπ' ὅλα τὸν Ἄνθρωπο, ἐμάθαινε καὶ ἐδίδασκε νὰ κατανοῇ τὸν Κόσμο... Ὁ Ἀναξιμένης αἰστάνεται τὴ ζωὴν του, αἰστάνεται, πὼς ζεῖ ὅσο ἔχει μέσα του ψυχὴ καὶ πνοή. Μέσα του ζεῖ ὁ ἴδιος

καὶ βλέπει τὴν ἐνότητα τῆς Ψυχῆς καὶ τοῦ Κόσμου (τ' ἀραὶὰ τοῦ Karl Joel). Γιατὶ ἡ πνοὴ (τῆς Ψυχῆς), ποὺ τὸν ἐμπυχώνει καὶ τὸν ζωογονεῖ, διαπερνᾷ ὡς ἀέρας καὶ ὅλο τὸν Κόσμο. Ὡς ἀέρα δ' Ἀναξιμένης θεωρεῖ ταυτόχρονα τὴν ψυχὴ τοῦ Κόσμου καὶ τὴν κοσμικὴ ὕλη τῆς Ψυχῆς». Καὶ στὴ σελίδα 263 τοῦ ἴδιου βιβλίου τοῦ δ' Karl Joel τονίζει, πὼς ἡ φιλοσοφία καὶ τῶν τριῶν πρώτων Ἰόνων φιλοσόφων (Θαλῆ, Ἀναξίμαντρον καὶ Ἀναξιμένη) δὲν εἶναι ὕλιστικὴ φιλοσοφία. Μὲ τὰ ἴδια τοῦ τὰ λόγια γράφει: «Οἱ ἀρχαιότατοι αὐτοὶ φιλόσοφοι δὲ βγαίνουν ἀπὸ τὴν καθαρὴ ὕλη, δὲν εἶναι συνεπῶς καθόλου ὕλιστῆς (Materialisten), ἀλλὰ μόνο ὕλοποιοῦν τὴ Ζωὴ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ δομὴ πρὸς αἰσθητοποίηση, πρὸς ἀντικειμενοποίηση». Ὁ Karl Joel, μὲ τὸ ἀσύγκριτο παγκόσμιο ἐπιστημονικὸ καὶ φιλοσοφικὸ κῦρὸς τοῦ, συντρίβει τὴν ἐρμηνεία ἀπὸ τοὺς Νεώτερους Εὐρωπαίους ἐιδικοὺς μελετητῆς τῆς Φιλοσοφίας τῶν μεγάλων Προσωκρατικῶν φιλοσόφων, ὡς ὕλοζωϊστικῆς φιλοσοφίας. Ἀλλὰ καὶ πὼς ἦταν δυνατὸ νὰ εἶναι διαφορετικὴ ἀπ' ὅ,τι πράγματι εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ ἱστορικὴ πραγματικότητα; Ἡ ἀπόλυτη πραγματικότητα, ἡ οὐσία τοῦ Ἑλληνικοῦ ὄντος, τοῦ ὑπερχρονικοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου, εἶναι ἡ θρησκεία τῆς ἀποθέωσης τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς λατρείας τοῦ Πνεύματος καὶ μόνο τοῦ Πνεύματος, ὡς οὐσίας τοῦ Θεοῦ. Μόνο ὠρισμένοι ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους μελετητῆς τῶν πνευματικῶν δημιουργημάτων τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Κόσμου συνειθίζουν νὰ τὰ ἐρμηνεύουν μὲ τὰ ὑποκειμενικὰ κριτήρια τῆς ὕλιστικῆς δικῆς τῆς ψυχολογίας καὶ τὰ κριτήρια τῆς ὕλιστικῆς ψυχολογίας καὶ φιλοσοφίας ἐνὸς μεγάλου μέρους τοῦ Νεώτερου Εὐρωπαϊκοῦ Κόσμου. Κλασσικὸ παράδειγμα τῆς παρερμηνείας τῆς Δημιουργίας τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πνεύματος καὶ τῆς τελείας ἀγνοίας καὶ παρανόησης τῆς ἀληθινῆς ψυχῆς τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ εἶναι τὸ παράδειγμα τοῦ Nietzsche, τοῦ προφήτη (;) τοῦ Ὑπερανθρώπου τοῦ μέλλοντος, ποὺ στὸ ἔργο του «Ἡ Γένεση τῆς Τραγωδίας» ἀπ' τὸ ἓνα μέρος ἐγκωμιάζει καὶ ὑμνεῖ μὲ ἀνυπέροβλητο ἐνθουσιασμὸ τὸν Ἀρχαῖο Ἑλληνισμό, ἀπ' τὸ ἄλλο ὅμως μέρος τὸν παρερμηνεύει τελείως καὶ σὲ βαθμὸ ὥστε νὰ φτάνη στὸ σημεῖο νὰ χτυπάει μὲ μανία τὶς πρὸ ψηλῆς πνευματικῆς κορυφῆς, ὄχι μόνο τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδας, ἀλλὰ καὶ ὅλης τῆς Ἀνθρωπότητας, τὸ Σωκράτη καὶ τὸν Πλάτωνα, μόνο καὶ μόνο γιὰτ' εἶναι οἱ φιλόσοφοι τοῦ ἀπολύτου Ἰδεαλισμοῦ καὶ τοῦ Θεϊσμοῦ καὶ οἱ κήρυκες τῆς Ἠθικῆς, ποὺ ὁ ἴδιος πολεμᾷ μὲ λύσσα καὶ μανία σ' ὅλα τὰ ἔργα του μὲ τὴ δική του φιλοσοφία, τὴ Φιλοσοφία τοῦ Ἀντιηθικισμοῦ ἢ Ἀνηθικισμοῦ (Immoralismus).

4. ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ. Ἡ Ἀρχὴ τῆς Μεταφυσικῆς τοῦ προφητικοῦ, σιβυλλικοῦ καὶ ρωμαντικοῦ, ἀλλὰ καὶ κλασσικοῦ φιλοσόφου τῆς Ἰωνικῆς Ἐφέσου πλέει μέσα στὰ πέλαγα τοῦ ἀπέραντου ὠκεανοῦ τῆς μονιστικῆς πανψυχιστικῆς, πανζωϊστικῆς, πανπνευματολογικῆς καὶ πανθειστικῆς μεταφυσικῆς κοσμοθεωρίας τοῦ αἰωνίου Ἑλληνισμοῦ.

Οἱ δύο πρώτες καὶ βασικὲς ἀρχὲς τῆς φιλοσοφίας τοῦ Ἡρακλείτου, ποὺ στὸ βάθος τους εἶναι μιὰ καὶ ἡ αὐτὴ ἀρχή, εἶναι οἱ ἀρχὲς τῆς ἐνότητας καὶ τῆς πνευματικότητας — θειότητας τοῦ Σύμπαντος (κοῦκ ἐμοῦ, ἀλλὰ τοῦ λό-

γου ἀκούσαντας ὁμολογεῖν σοφὸν ἔστιν ἔν πάντα εἶναι ὁ Ἡράκλειτος φησί» (Diels 22(12)B.50), («ἔδδοκει δὲ αὐτῷ καθολικῶς μὲν τάδε . . . καὶ πάντα ψυχῶν εἶναι καὶ δαιμόνων πλήρη» (Δ. Λαέρτ. ΙΧ.7, Diels 22(12)A.1.7).

Ἡ Φιλοσοφία τοῦ Ἡρακλείτου πρῶτα — πρῶτα εἶναι ἡ Φιλοσοφία τῆς ἀπόλυτης ἐνότητος τῶν ἀντιθέσεων τῆς Ζωῆς καὶ τῆς στὸ βάθος ἁρμονίας τοῦ Σύμπαντος. Μέσ' ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς φιλοσοφίας του μιλάει, ὅπως ἴσως στὸ ἔργο κανενὸς ἄλλου φιλοσόφου ὅλης τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδας, ὁ κλασσικὸς Ἑλληνικὸς δημιουργικὸς Λόγος καὶ ἡ ψυχὴ τῆς Αἰωνίας Ἑλλάδας. Τὸ πνεῦμα τῆς τάσης καὶ τῆς ὁρμῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου πρὸς τὴν ἀρχὴ τῆς ἀπόλυτης ἐνότητος καὶ ἁρμονίας τοῦ Σύμπαντος καὶ τῆς θείας μανίας τῆς Ἑλληνικῆς Ψυχῆς πρὸς τὴν ἀποθέωση καὶ τὴ θρησκευτικὴ λατρεία τοῦ Πνεύματος.

Ἀπάνω ἀπ' ὅλα πρώτη ἀρχὴ τῆς ὄντολογίας τοῦ Ἡρακλείτου εἶναι ὁ «κοινός» ἢ «ξυνός» (ξύν + νοῦς) Λόγος, τὸ ἀπόλυτο, ἀπειρο, παγκόσμιον καὶ παναιώνιον καθαρὸ δημιουργικὸ Πνεῦμα («τοῦ δὲ λόγου τοῦδ' ἔόντος αἰεὶ ἀξύνετοι γίνονται ἄνθρωποι καὶ πρόσθεν ἢ ἀκοῦσαι καὶ ἀκούσαντες τὸ πρῶτον» γινομένων γὰρ πάντων κατὰ τὸν λόγον τόνδε ἀπείροισιν εἰκόσασι . . . διὸ δεῖ ἔπεσθαι τῷ (ξυνῷ, τουτέστι τῷ) κοινῷ ξυνός γὰρ ὁ κοινός. τοῦ λόγου δ' ἔόντος ξυνοῦ ζώουσιν οἱ πολλοὶ ὡς ἰδίαν ἔχοντες φρόνησιν» . . . «οὐκ ἔμοῦ, ἀλλὰ τοῦ λόγου ἀκούσαντας ὁμολογεῖν σοφὸν ἔστιν ἔν πάντα εἶναι ὁ Ἡράκλειτος φησί» Diels 22(12)B. 1 — 2,50).

Ὁ «κοινὸς λόγος» τοῦ Ἡρακλείτου, στὸ ἀληθινὸ νόημά του, εἶναι καὶ ὄντολογικὴ καὶ γνωσιολογικὴ ἀρχή, τὸ ἀπόλυτο ὄν καὶ ὁ καθαρὸς θεωρητικὸς Λόγος. Καὶ ἡ πρώτη ὄντολογικὴ ἀρχὴ τοῦ Σύμπαντος, ἡ ἀπόλυτη ἀρητη καὶ γλωσσικὰ ἢ συμβολικὰ ἀνέκφραστη ἀρχέγονη ἐνότης (δλόττητα) καὶ ταυτότητα τοῦ σ' αἰώνιον Γίγνεσθαι καὶ σ' αἰώνια διαλεκτικὴ κίνηση, ὁρμὴ καὶ ροή, ἀλλαγὴ καὶ μεταμόρφωση ἀπολύτου ὄντος καὶ τοῦ Λόγου, καὶ ὁ Λόγος ὡς σύμβολο καὶ γλώσσα κ' ἔκφραση καὶ ρῆμα, ὡς ἡ πανύψιστη σοφία καὶ τὸ μοναδικὸ κριτήριον τῆς Ἀλήθειας. Ἡ δύναμις τῆς πνευματικῆς ἐνόρασης, τοῦ «φρονέειν» καὶ τοῦ «ἀληθῆς λέγειν καὶ ποιεῖν κατὰ φύσιν», σύμφωνα μὲ τὴν ὄντολογικὴ πραγματικότητα, τὴν οὐσία καὶ τοὺς παγκόσμιους καὶ παναιώνιους νόμους τοῦ ἀπολύτου ὄντος — Πραγματικοῦ καὶ τῆ γνώση (*σοφίη) τῆς πραγματικότητος αὐτῆς («σωφρονεῖν ἀρετὴ μέγιστη, καὶ σοφίη ἀληθῆς λέγειν καὶ ποιεῖν κατὰ φύσιν ἐπαίοντας», «ξυνὸν ἔστι πᾶσι τὸ φρονέειν», «ξύν νόμῳ λέγοντας ἰσχυρίζεσθαι χρὴ τῷ ξυνῷ πάντων, ὅσπερ νόμῳ πόλις, καὶ πολὺ ἰσχυροτέρως. τρέφονται γὰρ πάντες οἱ ἄνθρωποι νόμοι ὑπὸ ἐνὸς τοῦ θείου» (Diels 22(12)B.112,113,114)

Εἶναι ὀλοφάνερον ἔδῳ καὶ τονίζεται ἡ ὄντολογικὴ φύσις καὶ πηγὴ τῆς Ἠθικῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου. Ἡ ἀπόλυτη ἐνότης καὶ ταυτότητα τῆς Ἑλληνικῆς Μεταφυσικῆς καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἠθικῆς. Ἡ πρώτη ἀρχὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος γενικὰ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας. Ἡ ἀρχὴ τῆς ἀπόλυτης ἐνότητος τοῦ Πνεύματος (Λόγου) καὶ τοῦ ὄντος. Ἡ πνευματικὴ καὶ θεία φύσις καὶ οὐσία τοῦ Σύμπαντος καὶ τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπου ὄντος μέσα στὸ Σύμπαν.

Ὁ ἀπόλυτος, ἀπειρος, παγκόσμιος καὶ παναιώνιος «κοινὸς λόγος» τοῦ Ἡρακλείτου, στὴν οὐσία του, εἶναι «θεῖος Λόγος». Τὰ πάντα μέσα στὸν Κόσμο, στὰ μάτια τοῦ Ἡρακλείτου, εἶναι «θεῖα» καὶ συνεπῶς καὶ ὁ Ἄνθρωπος εἶναι «θεῖος». Καὶ ἡ σκέψη καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἄνθρώπου βασίζονται ἀπάνω στὸν «κοινὸν» θεῖο Λόγο. Μὲ τὴ δύναμη τοῦ θείου κοινοῦ Λόγου καὶ στοχαζόμεστε κι' ἐνεργοῦμε σ' ὅλη τὴ ζωὴ μας. Τὸ θεμέλιο ὄλων τῶν θεμελίων ὄλης τῆς ζωῆς μας μέσα στὸν Κόσμο, ἡ βασικὴ ἀρχὴ τῆς κοσμικῆς ζωῆς μας καὶ τῆς κοσμικῆς μοίρας μας εἶναι ἡ Ἀλήθεια καὶ μόνο ἡ Ἀλήθεια. Καὶ τὸ μοναδικὸ κριτήριον τῆς Ἀλήθειας καὶ ἡ μοναδικὴ πηγὴ τῆς Ἀλήθειας, κατὰ τὸν Ἡρακλείτο, εἶναι ὁ κοινός, ὁ παγκόσμιος καὶ παναιώνιος, θεῖος Λόγος. Τὸ Πνεῦμα καὶ μόνο τὸ Πνεῦμα, πρῶτη πηγὴ του εἶναι ὁ Θεός («127 τὸν δὲ λόγον κριτὴν τῆς ἀληθείας ἀποφαίνεται οὐ τὸν ὅποιονδήποτε ἀλλὰ τὸν κοινὸν καὶ θεῖον... 129 τοῦτον οὖν τὸν θεῖον λόγον καθ' Ἡρακλείτον... νοεροὶ γινόμεθα... 131 τοῦτον δὴ τὸν κοινὸν λόγον καὶ θεῖον καὶ οὐ κατὰ μετοχὴν γινόμεθα λογικοί, κριτήριον ἀληθείας φησὶν ὁ Ἡρακλείτος... 133 κατὰ μετοχὴν τοῦ θείου λόγου πάντα πράττομέν τε καὶ νοοῦμεν») «134 ρητότατα... τὸν κοινὸν λόγον κριτήριον ἀποφαίνεται» (Σέξτ. Ἐμπειρ. πρὸς μαθηματικούς VII 127,129,131,133,134), Diels 22(12)A.16).

Μιὰ ἀπὸ τὶς σημαντικώτερες καὶ γονιμώτερες, ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς Μεταφυσικῆς, θεωρίες τοῦ Ἡρακλείτου, ὅπως ἀναπτύσσεται πλατύτερα πῶς κάτω στὸ Κεφάλαιο τοῦ προβλήματος τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἡ θεωρία του γιὰ τὴν ἀπόλυτη ἐνότητα τοῦ παγκόσμιου «κοινοῦ θείου Λόγου» καὶ τοῦ Ἀνθρώπινου Λόγου. Ἡ θεωρία τῆς «μετοχῆς» τοῦ Ἀνθρώπινου Λόγου στὸ θεῖο Λόγο. Ὁ «κοινὸς θεῖος Ἀνθρώπινος Λόγος» τοῦ Ἡρακλείτου εἶναι «ὁ ἐν ἡμῖν νοῦς» (Diels 22(12)A.16.129). Μὲ τὴ δύναμη καὶ τὴν ἐνέργεια τοῦ «ἐν ἡμῖν Νοῦ» νοοῦμε («γινόμεθα νοεροὶ καὶ λογικοί») καὶ ζοῦμε σ' ὅλη τὴ ζωὴ μας μέσα στὸ Σύμπαν. Ὁ «ἐν ἡμῖν Νοῦς» εἶναι μέρος τοῦ ἀπείρου παγκοσμίου καὶ παναιωνίου Θείου Λόγου καὶ συνεπῶς ἡ οὐσία τοῦ νοῦ μας εἶναι ἡ οὐσία τοῦ κοινοῦ θείου Λόγου. Ὁ «ἐν ἡμῖν Νοῦς» καὶ ὁ «κοινὸς καὶ θεῖος» παγκόσμιος δημιουργικὸς στὴν οὐσία του Λόγος εἶναι ἕνας καὶ ὁ αὐτὸς Λόγος. Ἡ μόνη διαφορὰ ἀνάμεσα στὸ Λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ Λόγο τοῦ Ἀνθρώπου εἶναι τ' ὅτι ὁ πρῶτος εἶναι ἀπειρος (τὸ πνευματικὸ Ἄπειρο) καὶ ὁ δεῦτερος εἶναι πεπερασμένος. Διαφορὰ μόνο ποσοτικὴ καὶ ὄχι ποιοτικὴ.

Ὁ «κοινὸς καὶ θεῖος Λόγος», ἡ πρῶτη ὄντολογικὴ καὶ γνωσιολογικὴ ἀρχὴ τοῦ Παντός, εἶναι ἡ «ψυχὴ» τοῦ Κόσμου («Καὶ Ἡρακλείτος δὲ τὴν ἀρχὴν εἶναι φησὶ ψυχὴν» (*Αριστοτ. π.ψ. Α.2.405α 24 Diels 22(12).A.15). Ἡ ψυχὴ τοῦ Κόσμου ταυτίζεται ἀπόλυτα καὶ εἶναι ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ μὲ τὴ Ζωή, πρὸς διαπερνᾷ, ἐμψυχώνει, φλογίζει καὶ ζωογονεῖ τὸν πανοργανισμὸ τοῦ Σύμπαντος.

Ἡ ψυχὴ τοῦ Κόσμου εἶναι ἀφθαρτὴ καὶ ἀθάνατη. Καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀνθρώπου, μετὰ τὸ φυσικὸ θάνατο τοῦ σώματος, πάει στὴν ψυχὴ τοῦ Κόσμου, τὸ ὁμογενὲς καὶ τὸ ὁμοούσιο («Ἡρακλείτος ἀφθαρτον εἶναι τὴν ψυ-

χήν)· ἔξιοῦσαν γὰρ εἰς τὴν τοῦ παντὸς ψυχὴν ἀναχωρεῖν πρὸς τὸ ὁμογενές» (Diels 22(12)A.17).

Ὁ Ἡρακλειτικός «θεῖος κοινὸς Λόγος», στὴ συμβολικὴ καὶ γλωσσικὴ μετουσίωσή του κι' ἔκφρασή του εἶναι τὸ «ἀείζων πῦρ» τοῦ Σύμπαντος («κόσμον τόνδε, τὸν αὐτὸν ἀπάντων, οὔτε τις θεῶν οὔτε ἀνθρώπων ἐποίησεν, ἀλλ' ἦν ἀεὶ καὶ ἔστιν καὶ ἔσται πῦρ ἀείζων» (Diels 22 (12) B. 30).

Ὡς πρώτη ἀρχὴ καὶ ψυχὴ τοῦ Σύμπαντος καὶ τῆς ζωῆς μέσα στὸ Σύμπαν ὁ θεῖος Λόγος εἶναι ἡ μοναδικὴ πηγὴ καὶ τῶν παγκόσμιων καὶ τῶν παναιώνιων νόμων τῆς ἀπειρηθῆς Δημιουργίας καὶ τῶν ἀνθρώπινων νόμων («τρέφονται γὰρ πάντες οἱ ἀνθρώπειοι νόμοι ὑπὸ ἑνὸς τοῦ θεοῦ.» (Diels 22(12)B.114).

Καὶ ἡ φιλοσοφία τοῦ Ἡρακλείτου, ὅπως καὶ ἡ φιλοσοφία τοῦ Ἀναξίμαντρου, θεωρεῖ τὸ Σύμπαν, ὡς παγκόσμιο Δικαστήριον, ποὺ ἐπιβάλλει τὴν παγκόσμια ἠθικὴ τάξη καὶ ἁρμονία. Ἡ ἠθικὴ τάξη τοῦ Κόσμου εἶναι δημιουργία τοῦ Πνεύματος, τοῦ «κοινοῦ θεοῦ Λόγου». Καὶ ἡ ἠθικὴ τάξη τοῦ Σύμπαντος εἶναι μαρτυρία καὶ ἀποκάλυψη τῆς ὄντολογικῆς πνευματικῆς οὐσίας καὶ τάξης τοῦ Σύμπαντος. Καὶ ὅπως ὁλος ὁ Ἀρχαῖος Ἑλληνικός Κόσμος ἔτσι καὶ ὁ Ἡράκλειτος θεωρεῖ τὴ Δικαιοσύνη ὡς ψυχὴ καὶ θεμελιώδη ὄντολογικὴ ἀρχὴ τοῦ Σύμπαντος («Δίκης ὄνομα οὐκ ἂν ᾔδεσαν, εἰ ταῦτα μὴ ἦν» (τῆς Δικαιοσύνης τὸ ὄνομα δὲ θὰ ἦταν γνωστὸ στὸν Κόσμο, ἂν δὲν ὑπῆρχαν αὐτὰ (οἱ ἀδικίες). «καὶ Δίκη καταλήψεται ψευδῶν τέκτονας καὶ μάρτυρας», «πάντα γὰρ, φησί, τὸ πῦρ ἐπελθὼν κρινεῖ καὶ καταλήψεται» «Ἡλιος γὰρ οὐχ ὑπερβήσεται μέτρα· εἰ δὲ μὴ Ἐρινύες μιν Δίκης ἐπίκουροι ἔξευρήσουσιν» (Diels 22(12)B.23,28,66,94).

Γενικὰ ἡ πανψυχιστικὴ, πανζωϊστικὴ καὶ πανθειστικὴ Φιλοσοφία τοῦ Ἡρακλείτου εἶναι ἡ Φιλοσοφία τῆς ἀπόλυτης κυριαρχίας τοῦ Πνεύματος σ' ὅλο τὸν Κόσμο, τῆς πνευματοποίησης τοῦ Σύμπαντος. Ἡ Φιλοσοφία τοῦ ἀπολύτου Πανλογισμοῦ ἢ μονιστικοῦ Σπριτουαλισμοῦ. Μὲ τὸ πνεῦμα αὐτὸ ὁ Ἡράκλειτος δικαιοτάτα χαρακτηρίζεται ὡς ὁ Πλάτων τῆς Ἑλληνικῆς Ἰωνίας» (Karl Joel Ἱστορ. Ἀρχ. Φιλοσοφίας, σελ. 311)

Ἡ Φιλοσοφία τοῦ Ἡρακλείτου, ποὺ ἐκφράζει κλασσικὰ τὴν πανπνευματολατρικὴ μεταφυσικὴ κοσμοθεωρία τοῦ παναιώνιου Ἑλληνισμοῦ, βρίσκει τὴν τελειότατη διαμόρφωση καὶ διατύπωσή της στὸν πρῶτο λόγο τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου: «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ θεὸς ἦν ὁ Λόγος.» Χωρὶς καμμιά ἀμφιβολία τὴ φιλοσοφία τοῦ «θεοῦ κοινῶς Λόγου» τοῦ Ἡρακλείτου ἔχοντας στὸ νοῦ του ὁ Χριστιανὸς φιλόσοφος καὶ δσιομάρτυρας Ἰουστίνος (2ος μ.Χ. αἰώνας) ἐχαρακτήρισε δίκαια τὸν Ἡράκλειτο ὡς ἕνα «χριστιανὸ πρὶν ἀπὸ τὸ Χριστό.» Καὶ μὲ τὸ χαρακτηρισμὸ αὐτὸ εἶναι σὲ ἀπόλυτη ἁρμονία καὶ οἱ λόγοι τοῦ ἀπὸ τοὺς πατέρες τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας Ἰππολύτου (2ος μ.Χ. αἰώνας), πῶς ὁ Ἡράκλειτος 500 χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸ Χριστό εἶχε τὴν καταπληκτικὴ πνευματικὴ ἐνόραση μιᾶς ἀπὸ τὶς πιὸ θεμελιακὰς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ, τῆς ἀρχῆς τῆς Ἀνάστασης τῶν Νεκρῶν. Οἱ λόγοι αὐτοὶ τοῦ Ἰππο-

λύτου ἀποκαλύπτουν τὸν Ἡράκλειτο ὡς τὸν πρῶτο προφήτη τῆς Θρησκείας τοῦ Χριστοῦ μέσα στὸν Ἑλληνικὸ Κόσμο.

5. ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ. Ὁ θεμελιωτὴς τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Ἑλευτισμοῦ, κατὰ τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Ἀριστοτέλη, εἶναι μονιστῆς (ἀπόλυτος μονιστικὸς Σπιριτουαλισμός).

Ἡ θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας, ἡ ἀρχὴ τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας τοῦ Σύμπαντος, τῆς ταυτότητος τοῦ Πνεύματος καὶ τοῦ ὄντος, εἶναι καὶ ἡ θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Ξενοφάνη. Στὰ μάτια τοῦ Ξενοφάνη τὸ Πᾶν εἶναι Ἐν καὶ τὸ Πᾶν — Ἐν εἶναι ὁ Θεός. («Ξενοφάνης δὲ πρῶτος τούτων ἐνίσασα... εἰς τὸν ὄλον οὐρανὸν ἀποβλέψας τὸ ἐν εἶναι φησι τὸν Θεόν») (Ἀριστοτ. Μεταφ. Α. 5. 986 β 18, Diels 21 (11), Α. 30).

Ὁ Θεός, κατὰ τὸν Ξενοφάνη, εἶναι ὄλος καθαρὸ πνεῦμα, ὄλος πνευματικὴ ὄραση καὶ ἀκοή καὶ τὸ Σύμπαν κινεῖ καὶ κυβερνάει μὲ τὴ δύναμη τοῦ Πνεύματος :

*εἷς θεός, ἐν τε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισι μέγιστος,
οὔτι δέμας θνητοῖσιν ὁμοίος οὐδὲ νόημα.

... οὔλος ὄρα, οὔλος δὲ τ' ἀκούει

... νόου φρενὶ πάντα κραδαίνει»

(Diels 21(11)B.23 — 25).

Τῇ θεολογίᾳ καὶ πνευματολατρικῇ αὐτῇ κοσμοθεωρίᾳ τοῦ Ξενοφάνη, σύμφωνα μὲ τὰ σωζόμενα αὐτὰ ἀποσπάσματα τοῦ ἀπὸ τὰ φιλοσοφικὰ ποιήματά του, διαφωτίζει καὶ ὁ ἱστορικὸς τῆς Ἀρχαίας Φιλοσοφίας, ὁ Διογένης Λαέρτιος (ΙΧ. 19) μ' αὐτοὺς τοὺς λόγους: («οὐσίαν θεοῦ σφαιροειδῆ, μηδὲν ὅμοιον ἔχουσαν ἀνθρώπῳ ὄλον δὲ ὄραν καὶ ὄλον ἀκούειν, μὴ μέντοι ἀναπνεῖν· σύμπαντά τε εἶναι νοῦν καὶ φρόνησιν καὶ αἶδιον. Πρῶτος τε ἀπεφήνατο, ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον φθαρόν ἐστι καὶ ψυχὴ πνεῦμα» (Diels 21 (11) Α.1,19).

Ὁ Θεός, στὸ νόημα τοῦ Ξενοφάνη, εἶναι τὸ ἄπειρο ὄν στὴν ἀπόλυτη τελειότητα, πληρότητα καὶ καθαρότητά του (ἐνότητα—ταυτότητα—ὁλότητα), ὄλος ὁ θεῖος Κόσμος, τὸ Πᾶν — Ἐν — Πνεῦμα. Καὶ τὸ Πᾶν — Ἐν — Πνεῦμα εἶναι ὁ Θεός καὶ ὁ Θεός εἶναι τὸ Πᾶν — Ἐν — Πνεῦμα («ἐδογματίζε δὲ ὁ Ξενοφάνης παρὰ τὰς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων προλήψεις ἐν εἶναι τὸ πᾶν, καὶ τὸν Θεὸν συμφυῆ τοῖς πᾶσιν, εἶναι δὲ σφαιροειδῆ καὶ ἀπαθῆ καὶ ἀμετάβλητον καὶ λογικόν» «... ἀγέννητον καὶ αἶδιον καὶ ἄφθαρτον τὸν κόσμον» Diels 21(11)Α.35,37).

Καὶ ὁ Ξενοφάνης εἶναι πανθεϊστῆς κι' ἐνορᾷ τὸ Θεὸ μέσα σ' ὄλο τὸν Κόσμο καὶ ὄλο τὸν Κόσμο μέσα στὸ Θεό. Ἀλλ' ὁ Πανθεϊσμός τοῦ Ξενοφάνη δὲν εἶναι ὁ νατουραλιστικὸς καὶ ὑλιστικὸς Πανθεϊσμός, ἀλλ' ὁ σπιριτουαλιστικὸς καὶ ἰδεαλιστικὸς Πανθεϊσμός, στὸ νόημα τοῦ Χριστιανικοῦ Πανθεϊσμοῦ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (Περβλ. σελ. 324).

6. ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ. Ἡ Φιλοσοφία τοῦ Ἑλεατισμοῦ ἀποκορυφώνεται στὴ Φιλοσοφία τοῦ Παρμενίδη. Στὴ Φιλοσοφία τοῦ Παρμενίδη ἡ ἀγωνιστικὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου, ἡ μεταφυσικὴ γιγαντομαχία καὶ τιτανομαχία τοῦ Ἑλληνικοῦ Λόγου, φτάνει στὸ ἀπόγειό της. Ὁ Ἡράκλειτος καὶ ὁ Παρμενίδης εἶναι οἱ δύο κορυφαῖοι φιλόσοφοι τοῦ ἀθάνατου χοροῦ τῶν πνευματικῶν τιτάνων τῆς Ἑλληνικῆς Μεταφυσικῆς τῆς Προσωκρατικῆς ἐποχῆς. Στὴ φιλοσοφία τους ἀστροίφει καὶ ἀστραφτοβολάει σ' ὅλη τὴν ὑπερκόσμια κι' αἰώνια φεγγοβολή του τὸ φῶς τοῦ Ἑλληνικοῦ Λόγου καὶ τῆς ἀθάνατης Ἑλληνικῆς Ψυχῆς. Ὁ ὑπέρτατος σκοπὸς τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Παρμενίδη εἶναι ἡ θεμελίωση τῆς καθαρῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας τοῦ ὄντος, τῆς θεωρητικῆς ὄντολογίας, ἀπάνω στοὺς κόσμους τοῦ Ἀπολύτου καὶ τοῦ Αἰωνίου. Καὶ τὸν ὑπέρτατο αὐτὸ σκοπὸ τοῦ ὁ Παρμενίδης πραγματοποιεῖ μὲ τὴν καθαρολογικὴ θεμελίωση τῆς πρὸ ὑψηλῆς θεωρίας ὅλης τῆς φιλοσοφίας του, τῆς θεωρίας τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας καὶ ταυτότητας τοῦ ὄντος καὶ τοῦ Λόγου. Στὸ ἀποκαλυπτικώτατο μεταφυσικὸ ἔπος «Περὶ Φύσεως» τοῦ προφητικοῦ ποιητῆ καὶ φιλοσόφου τὰ φλόγευα ἄτια τοῦ ἄρατος τῶν Ἰλιάδων, τῶν θεῶν θυγατέρων τοῦ Ἡλίου, τὰ φλογόφυχα ἄτια τῆς ἀστραφτερῆς ἐνόρασης τοῦ Πνεύματος, ὀδηγοῦν τὸ θεόπνευστο ὄντολόγο, κοσμολόγο καὶ θεολόγο ποιητῆ καὶ φιλόσοφο στοὺς οὐράνιους κόσμους τῆς θεᾶς («δαίμονος») Ἡμέρας, τῆς θεᾶς Ἀλήθειας («Ἀληθείης εὐκυκλέος» (τῆς ὀλοστρόγγυλης Ἀλήθειας) (Diels 28(18)B.1.29). Στοὺς κόσμους τῆς ἀπόλυτης κι' αἰώνιας ὄντολογικῆς καὶ μεταφυσικῆς Ἀλήθειας. Τῆς ἀληθείας τοῦ ἀπολύτου κι' αἰωνίου ὄντος. Τὸ ἀπόλυτο ὄν ἐνοραῖται ἐδῶ καὶ ἀποκαλύπτεται ἀπὸ τὸ θεογέννητο ποιητῆ καὶ φιλόσοφο

«ὥς ἀγέννητον ἔδν καὶ ἀνώλεθρόν ἐστιν,
ἐστὶ γὰρ οὐλομελές τε καὶ ἀτρεμές ἡδ' ἀτελεστόν'
οὐδέ ποτ' ἦν οὐδ' ἐστὶ, ἐπεὶ νῦν ἐστὶν ὁμοῦ πᾶν,
ἐν συνεχές...

τ' αὐτὸν τ' ἐν ταυτῷ τε μένον καθ' ἑαυτό τε κεῖται»
(Diels 28(18)B.8.3 — 6,29).

(Ἐπειδὴ τὸ ὄν εἶναι ἀγέννητο, εἶναι ἐπίσης καὶ ἀνώλεθρο, γιὰ εἶναι ἓνα ὄλο καὶ ἀδιαίρετο, ἀδιατάρακτο καὶ δίχως τέλος' δὲν ὑπῆρξε ποτὲ καὶ δὲ θὰ ὑπάρξῃ ποτέ, γιὰ εἶναι τώρα (στὸ παρὸν) ὄλο μαζί, ὡς ἓνα ὄλο καὶ ὡς ἐν συνεχές... Καὶ ὡς ταυτότητα μένει μέσα στὴν ταυτότητά του καὶ ὑπάρχει αὐτὸ καθ'αυτό).

Στὸ φῶς τοῦ ἐνορατικοῦ μεταφυσικοῦ Λόγου ἡ οὐσία τοῦ ἀπολύτου ὄντος ἀποκαλύπτεται στὴ Φιλοσοφία τοῦ Παρμενίδη ὡς καθαρὰ πνευματικὴ οὐσία (ἀπόλυτος μονιστικὸς Σπιριτουαλισμός). Τὸ ὄν καὶ τὸ Πνεῦμα ταυτίζονται ἐδῶ ἀπόλυτα, εἶναι ἓνας καὶ ὁ αὐτὸς κόσμος, μιὰ ὄντοτητα, μιὰ ὄντολογικὴ πραγματικότητα. ὄντοτητα καὶ πραγματικότητα πνευματικῆ.

«... τὸ γὰρ αὐτὸ νοεῖν ἐστὶν τε καὶ εἶναι»
(Diels 28(18)B.3).

(Γιατὶ ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ εἶναι τὸ Νοεῖν καὶ τὸ ὄν).

«ταυτὸν δ' ἐστὶ νοεῖν τε καὶ οὐνεκεν ἔστι νόημα».
οὐ γὰρ ἄνευ τοῦ ἔόντος, ἐν ᾧ πεφασισμένον ἔστιν,
εὐρήσεις τὸ νοεῖν· οὐδὲν γὰρ (ἦ) ἔστιν ἢ ἔσται,
ἄλλο πάρεξ τοῦ ἔόντος.

(Diels 28(18)B.8.34 — 37).

(Ἔνα καὶ τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ Νοεῖν κι' ἐκεῖνο ποὺ ἐξ αἰτίας του ὑπάρχει τὸ Νοεῖν (δηλαδή τὸ "Ὀν). Γιατὶ δὲν μπορείς νὰ βρῆς τὸ Νοεῖν χωρὶς τὸ "Ὀν, ποὺ μέσα σ' αὐτὸ ἐκφράζεται τὸ (Νοεῖν). Γιατὶ δὲν ὑπάρχει ἀπολύτως τίποτ' ἄλλο κι' οὔτε θὰ ὑπάρξῃ ποτέ, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ "Ὀν).

Ἡ φιλοσοφικὴ Σκέψη εἶναι ἐδῶ μέσα στ' ἄδυτα τῶν ἀδύτων ὅλων τῶν αἰώνιων μυστηριακῶν κόσμων τοῦ Ἀπολύτου. Τὸ πιὸ βαθὺ πάθος τῆς αἰωνίας Ἑλληνικῆς Ψυχῆς καὶ τὸ ὑπέρτατο ἰδανικὸ ὅλων τῶν ἰδανικῶν τοῦ ἔξω καὶ ἀπάνω ἀπὸ τὸ Χρόνο Ἑλληνικοῦ Κόσμου εἶναι τὸ πάθος καὶ τὸ ἰδανικὸ τῆς συντριβῆς τοῦ στοιχείου τοῦ Χρόνου καὶ τοῦ Θανάτου καὶ τῆς ὑπέρβασης στοὺς κόσμους τῆς Αἰωνιότητος καὶ τῆς Ἀθανασίας. Καὶ τὸ Πανελλήνιο καὶ πανανθρώπινο αὐτὸ ἰδανικὸ πραγματοποιεῖται ἐδῶ στὰ ὕψη τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Παρμενίδη. Ἡ Φιλοσοφία τοῦ Παρμενίδη εἶναι ἡ Φιλοσοφία τοῦ Ἀπολύτου καὶ τοῦ Αἰωνίου. Ὁ Παρμενίδης ἀπάνω ἀπ' ὅλα εἶναι ὁ κατακτητῆς τῆς Αἰωνιότητος. Τὸ ὄντως "Ὀν, τὸ ἀπόλυτο Πραγματικό, στὰ μάτια του, εἶναι ἓνα ἐνιαῖο ὀργανικὸ "Ὀλο, ἀναρχο, ἀφθαρτο, αἰώνιο, ἀθάνατο. Καὶ ὁ Ἄνθρωπος, ὡς ἀπειροελάχιστο μέρος τοῦ ἀπείρου κι' αἰωνίου "Ὀντος, στὴν ἀληθινὴ καὶ τὴν αἰώνια οὐσία του, εἶναι ἓνας ἀυτάδερφος τοῦ Ἀπείρου καὶ τῆς Αἰωνιότητος κι' ἔχει τὴ μοῖρα τοῦ Ἀπείρου καὶ τῆς Αἰωνιότητος, τὴ μοῖρα τῆς Ἀθανασίας. Τὸ αἰώνιο μυστικό, τὸ μυστικὸ ὅλων τῶν μυστικῶν τῆς Ζωῆς καὶ τῆς Φιλοσοφίας, εἶναι τὸ μυστικὸ τῆς ἀπόλυτης ἐνότητος καὶ ταυτότητος, δηλαδή τῆς ὁμογένειας καὶ τοῦ ὁμοουσίου, στὸ βάθος, τοῦ "Ὀντος καὶ τοῦ Πνεύματος, τοῦ Ἀπείρου καὶ τοῦ Πεπερασμένου, τοῦ Μεγακόσμου καὶ τοῦ Μικροκόσμου, τοῦ Σύμπαντος καὶ τοῦ Ἐγώ, τοῦ Ὑποκειμένου καὶ τοῦ Ἀντικειμένου (τῆς Γνώσης), τοῦ Κόσμου καὶ τοῦ Ἀνθρώπου. Στὸ ἱερὸ καὶ θεῖο φῶς τοῦ μυστικοῦ αὐτοῦ ἀνοίγονται, μπρὸς στὰ μάτια μας, ὅλοι οἱ δρόμοι καὶ ὅλοι οἱ κόσμοι τῆς ἀπόλυτης πνευματικῆς νίκης μας στὴ ζωὴ μας μέσα στις ἀβυσσες καὶ στὰ σκοτάδια τοῦ Ἀπείρου Χώρου καὶ τοῦ Ἀπείρου Χρόνου. Καὶ τὸ μυστικὸ αὐτὸ εἶναι τὸ μυστικὸ τῆς ὄντολογικῆς Φιλοσοφίας τῆς ἀπόλυτης ἐνότητος καὶ ταυτότητος τοῦ Πνεύματος καὶ τοῦ "Ὀντος. Τῆς Φιλοσοφίας τῆς Παρμενιδικῆς ὄντολογίας. Ἡ κεντρικὴ θεωρία τῆς ὄντολογίας τοῦ Παρμενίδη εἶναι ἀκριβῶς ἡ θεωρία τοῦ αἰωνίου αὐτοῦ μυστικοῦ τῆς ὕψλης καθαρῆς θεωρητικῆς ὄντολογίας, ὡς καθαρῆς θεωρητικῆς Πνευματολογίας, τῆς ἀρχῆς τῆς ἀπόλυτης ἐνότητος καὶ ταυτότητος τοῦ "Ὀντος καὶ τοῦ Λόγου. Τοῦ "Ὀντος — Λόγου καὶ τοῦ Λόγου — "Ὀντος. Ἡ θεωρία αὐτὴ τοῦ Παρμενίδη σημαίνει καὶ σημειώνει τὴν ἀπόλυτη πνευματοποίηση ὅλου τοῦ Κόσμου καὶ τὴν ἀπόλυτη κοσμοποίηση τοῦ Πνεύματος. Οὐσία τοῦ Πνεύματος ἢ ἀνεξαρτησία ἀπὸ τὴν ὕλη, ἢ Ἐλευθερία, ἢ Ἀυλότητα, ἢ

Ἄφθαρσία, ἢ Ἀθανασία. Πνευματοποίηση συνεπῶς τοῦ Κόσμου σημαίνει ἀφθαρσία καὶ ἀθανασία καὶ τοῦ Κόσμου καὶ τοῦ Ἀνθρώπινου ὄντος, ὡς ἀπειροελάχιστου μορίου τοῦ ἀπείρου ὄντος (τοῦ Κόσμου). Ὁ ἱερός καὶ θεῖος Ἑλληνικὸς Λόγος κατακτᾷ ἐδῶ ὅλες τὶς κορυφές τῆς Αἰωνιότητος.

Καὶ στὶς ἴδιες κορυφές ὑψώνει ὄχι μόνο ὁ καθαρὸς θεωρητικὸς Λόγος, ἀλλὰ καὶ ὁ καθαρὸς ἠθικὸς Λόγος. Στους οὐρανοὺς τῆς ὄντολογίας τοῦ Παρμενίδη φεγγοβολάει καὶ ὁ ἥλιος τοῦ ἠθικοῦ φωτός ὅλης τῆς Δημιουργίας. Οἱ Θεοί, ποὺ βασιλεύουν στὶς κορυφές τοῦ Ὀλύμπου τῆς Παρμενιδικῆς Μεταφυσικῆς, εἶναι ἀπ' τὸ ἕνα μέρος οἱ θεοὶ τοῦ θεωρητικοῦ πνευματικοῦ φωτός, οἱ θεοὶ («δαίμονες») τῆς Ἡμέρας (Diels 28(18)B. 1. 3, 14, 22), τῆς συνθετικῆς καὶ σφαιρικῆς (εὐκυκλέος) Ἀλήθειας μὲ τὴν ἀτρόμητη καρδιὰ (28(18)B. 1, 29, 2, 4), τῆς Πενθῶς (28(18)B. 2, 4), καὶ ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος οἱ θεοὶ τοῦ ἠθικοῦ φωτός, τῆς ἠθικῆς οὐσίας τοῦ Κόσμου, καὶ τοῦ ἠθικοῦ Λόγου, τῆς ἠθικῆς Φιλοσοφίας, ὁ Ἔρως («πρώτιστον μὲν ἔρωτα μητίσατο πάντων» Diels 28(18)B. 13), ἡ πολύποινος Δίκη (Diels 28(18)B. 1. 14), ἡ Θέμις καὶ ἡ Δίκη (Diels 28(18)B. 1. 28, 8. 14 καὶ 32), ἡ Ἀφροδίτη (Diels 28(18)B. 12, 3.).

Οἱ θεοὶ τοῦ ἠθικοῦ φωτός συμπληρώνουν, δλοκληρώνουν καὶ στεφανώνουν τὸ ἔργο τῶν θεῶν τοῦ πνευματικοῦ φωτός. Καὶ στὰ ὕψη τῶν κορυφῶν τοῦ αἰωνίου ἱεροῦ Ἑλληνικοῦ Λόγου καὶ τῆς «εὐκυκλέος Ἀληθείης» μὲ τὸ ἀτρεμές ἦτορ (Diels 28(18)B. 1, 29) ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ αἰστάνεται νὰ συγκλονίζεται ὡς τὰ βάρη της καὶ νὰ συντριβεῖται κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῆς θείας εὐδαιμονίας τῆς μεγάλης πνευματικῆς νίκης καὶ τοῦ ἀπολύτου θριαμβοῦ τοῦ Ἀνθρώπινου ὄντος μέσα στὰ χάη καὶ τοὺς ζόφους τοῦ Ἀπείρου καὶ τῆς Αἰωνιότητος. Τὸ αἰώνιο Ἀνθρώπινο ὄν, μεθυσμένο ἐδῶ ἀπὸ τὸ θεῖο νέχταρ τῆς ὑπερκόσμιας εὐδαιμονίας τῶν ἀθανάτων ὄντων τῶν ἡλιονησιῶν τῶν μακάρων, ξεσπάει στὸ ἀθάνατο κι' αἰώνιο θριαμβευτικὸ τραγοῦδι τῆς ὀλόχαρης θεᾶς («πρόφρονος δαίμονος»), τῆς Ἡμέρας, τοῦ Φωτός, τῆς αἰωνίας Ἀλήθειας.

«ᾠ κοῦρ' ἀθανάτοισι συνάσρος ἠνιόχοισιν,
ἵπποις ταί σε φέρουσιν ἱκάνων ἡμέτερον δῶ,
χαῖρ' ἐπεὶ οὔτι σε μοῖρα κακῆ προὔπεμπε νέεσθαι
τῆνδ' ὁδὸν (ἢ γὰρ ἀπ' ἀνθρώπων ἐκτός πάτου ἐστίν),
ἀλλὰ θέμις τε δίκη τε. χρεὼ δέ σε πάντα πυθέσθαι
ἡμὲν Ἀληθείης εὐκυκλέος ἀτρεμές ἦτορ
ἡδὲ βροτῶν δόξας, ταῖς οὐκ ἔνι πίστις ἀληθῆς»

(Diels 28(18)B. 1. 24 — 30).

(ᾠ λεβεντονιέ, ποὺ μὲ τ' ἄτια σου, τοὺς ἀθάνατους ἠνιόχους τοῦ ἄρματός σου ἔχεις φτάσει ἐδῶ στὸ δῶμα μου, χαῖρε! Μοῖρα κακῆ δὲ σ' ἔφερε στὸ δρόμο αὐτὸ (γιατὶ στ' ἀληθινὰ εἶναι ἔξω ἀπὸ τὸ δρόμο τῶν ἀνθρώπων), ἀλλ' ἡ Θέμις καὶ ἡ Δίκη. Χρέος σου εἶναι νὰ μάθης ὅλα καὶ τῆς ὀμορφοστρόγγυλης Ἀλήθειας τὴν ἀτρόμητη καρδιὰ καὶ τῶν θνητῶν τὶς δοξασίες ποὺ δὲ κλείνουν μέσα τους τὴν ἀλήθεια).

Τὸ Ἀνθρώπινο Πνεῦμα εἶναι ἐδῶ στὴν ὑπέροτατη καὶ θειότατη εὐδαιμονισμένη στιγμή του καὶ μὲ τὴν κατάκτησή του τῶν κορυφῶν τοῦ Ἀπολύτου, τῆς Αἰωνιότητος καὶ τῆς Ἀθανασίας, ἐνορᾷ ὅλη τὴ Δημιουργία θριαμβευτικὰ καὶ ἀπάνω στὸν οἶστρο τῆς ἀπόλυτης κοσμικῆς νίκης του καὶ τοῦ θριάμβου του ἀναπέμπει τὰ νικητήρια στὴ Θεὰ («πρόφρονα δαίμονα») τοῦ αἰωνίου Φωτός, τῆς ἀπόλυτης καὶ αἰώνιας ὄντολογικῆς ἢ μεταφυσικῆς Ἀλήθειας.

Ἡ πνευματικὴ καὶ μεταφυσικὴ νίκη τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀνθρώπου, μὲ τὸ φῶς τῆς ὄντολογίας τοῦ Παρμενίδη, θὰ δλοκληρωθῆ στὴ Φιλοσοφία τοῦ Πλάτωνος καὶ μὲ τὸ φῶς τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας θὰ κατακτήσῃ ὅλη τὴν πνευματικὴ Ἀνθρωπότητα. Ἡ Ὀντολογία, ἢ Μεταφυσικὴ, τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔχει τίς πρῶτες πηγές της στὶς ἀείροες κορυφές τῆς Ἑλληνικῆς Προσωκρατικῆς Φιλοσοφίας καὶ τῆς κλασσικῆς Ἀττικῆς Φιλοσοφίας. Καὶ ἀπὸ τίς πιὸ ψηλές κορυφές καὶ πηγές τῆς Προσωκρατικῆς Φιλοσοφίας εἶναι καὶ ἡ κορυφὴ καὶ ἡ πηγὴ τῆς ὄντολογίας τοῦ Παρμενίδη, τοῦ κορυφαίου τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Ἐλεατισμοῦ, τῆς Φιλοσοφίας τῆς Αἰωνιότητος.

7. ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ. Ἡ Φιλοσοφία τοῦ Πυθαγόρα καὶ ὄλων τῶν Πυθαγορείων εἶναι ἡ Φιλοσοφία τῆς πνευματικῆς θεωρίας τοῦ Κόσμου ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς διάστασης τοῦ Βάθους. Ἡ ἐσωτερικὴ, ἢ μεταφυσικὴ ἐνόραση τοῦ Πνεύματος βυθίζεται ἐδῶ μέσα στὰ πιὸ βαθειὰ καὶ πιὸ μυστικὰ βάθη τῶν κόσμων τοῦ Πνεύματος, τοῦ Μεταφυσικοῦ, τοῦ Ἀοράτου καὶ τοῦ Ὑπερβατικοῦ.

Οἱ δύο κύριες θεωρίαι τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Πυθαγόρα καὶ τῆς φιλοσοφικῆς Σχολῆς του εἶναι: α'. Ἡ θεωρία τῆς Ἀθανασίας, μὲ τὴ μετεμψύχωση τῆς Ἀνθρώπινης Ψυχῆς, καὶ β'. Ἡ θεωρία τῶν ἀριθμῶν, ὡς οὐσίας τῶν ὄντων ὅλου τοῦ Κόσμου.

Ἡ πρώτη θεωρία βασίζεται ἀπάνω στὴν ἀρχὴ τῆς ὁμογένειας τῆς οὐσίας ὄλων τῶν ζώντων ὄντων, μὲ ἄλλους λόγους στὴν ἀρχὴ τῆς ἀπόλυτης ἐνότητος ὄλων τῶν κόσμων τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου, τοῦ ἐμψυχου καὶ ἐμβίου ὄντος. Ἡ θεωρία αὕτη ἀποκαλύπτει ὀλοκάθαρα καὶ καταξάστερα τὸν οὐσιώδη χαραχτήρα τῆς πανψυχιστικῆς — πανζωϊστικῆς καὶ πανπνευματικῆς κοσμοθεωρίας τοῦ Πυθαγόρα καὶ τῶν μαθητῶν του.

Ἡ δευτέρη θεωρία δέχεται, πῶς οἱ ἀριθμοὶ ἐκφράζουν τὴν πραγματικὴ ἀλήθεια καὶ οὐσία ὄλων τῶν ὄντων ὅλου τοῦ Κόσμου, μὲ ἄλλους λόγους πῶς οἱ νόμοι τῶν Μαθηματικῶν, τοῦ μαθηματικοῦ Λογισμοῦ ἢ Στοχασμοῦ, εἶναι νόμοι ὅλης τῆς Δημιουργίας.

Ἡ θεωρία αὕτη τοῦ Πυθαγόρα καὶ τῶν Πυθαγορείων ἀποκορυφώνεται στὴ θεωρία τῆς παγκόσμιας τάξης καὶ τῆς ἀρμονίας ὄλων τῶν σφαιρῶν καὶ κόσμων τοῦ Σύμπαντος. Τὸ Σύμπαν, στὸ φῶς τῆς θεωρίας αὐτῆς, εἶναι μιὰ παγκόσμια καὶ παναιώνια «συμβίωση καὶ συμφωνία», κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Karl Joel (Ἱστορ. Ἀρχ. Φιλοσ. σελ. 388). Καὶ ἡ Τέχνη, ποὺ ἐκφράζει τὴν ἀπειρη καὶ αἰώνια αὕτη συμφωνία τοῦ Σύμπαντος, εἶναι ἡ Τέχνη ὄλων τῶν Τεχνῶν, ἢ «ἅγια καὶ ἱερὴ μουσικὴ», (αὐτόθ. σ. 388 — 389).